

Representantforslag 67 S

(2016–2017)

fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Liv Signe Navarsete og Janne Sjelmo Nordås

Dokument 8:67 S (2016–2017)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Liv Signe Navarsete og Janne Sjelmo Nordås om en sterkere satsing på arbeidet for å nå målet om 10 TWh energieffektivisering

Til Stortinget

Bakgrunn

Energibruk i bygg står for omkring 40 prosent av energiforbruket i Norge. Globalt står byggsektoren for en om lag like stor andel av klimagassutslippene. Lavere energibruk og produksjon av energi i norske bygg er en viktig nøkkel i kampen mot klimændringene, fordi ren energi kan frigjøres til å kutte klimagassutslipp i andre sektorer som transport og industri.

For å nå målet om å effektivisere energibruken i byggsektoren er det nødvendig med et bredt sett av virkemidler: satsing på klimavennlig materialbruk, utfasing av fossile oppvarmingskilder, fornybar energiproduksjon i bygg, energieffektivisering i eksisterende bygningsmasse og forbrukerfleksibilitet som understøtter energisystemet ved at bygg bruker mer energi ved kraftoverskudd og mindre ved knapphets-situasjoner.

Byggenæringen er blant de største næringene i Norge med om lag 250 000 ansatte over hele landet, både i byene og i distriktene. Økt energieffektivisering vil øke verdiskapingen til disse bedriftene og gi et konkret bidrag til grønn konkurransekraft og syssetting. En rapport fra Elektroforum viser at Stortingets mål om å spare 10 TWh i eksisterende bygningsmasse kan generere nærmere 14 000 nye arbeidsplasser.

Stortingets vedtak og Enova-avtalen

I forbindelse med behandlingen av Meld. St. 25 (2015–2016) Kraft til endring – Energipolitikken mot 2030, jf. Innst. 401 S (2015–2016), vedtok Stortinget følgende den 13. juni 2016:

«Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om 10 TWh redusert energibruk i eksisterende bygg sammenlignet med dagens nivå.»

Regjeringen varslet i Prop. 1 S (2016–2017) fra Olje- og energidepartementet en oppfølging av vedtaket i forslag til statsbudsjettet for 2018.

Europakommisjonen la mot slutten av 2016 fram en svært omfattende pakke med lovforslag om Energiunionen («Vinterpakken») som kan få stor betydning for Norge. Stortingets mål om redusert energibruk samsvarer godt med de foreslåtte ambisjonene i EU.

Rett før jul 2016 ble den nye styringsavtalen mellom Olje- og energidepartementet og Enova om forvaltningen av midlene fra Energifondet for perioden 2017–2020 undertegnet. Det overordnede målet for Enova skal være å

«bidra til reduserte klimagassutslipp og styrket forsyningssikkerhet for energi, samt teknologiutvikling som på lengre sikt også bidrar til reduserte klimagassutslipp».

I avtalen sies det at

«Enova skal bidra til energieffektivisering, særlig tiltak som senker forbruket av strøm vinterstid, og økt fleksibilitet i etterspørselen etter strøm».

Avtalen har imidlertid blitt kritisert for å ha for lite ambisiøse mål på energieffektiviseringsfeltet ved å ha et angitt mål for Enova på 4 TWh i perioden. Signalene fra regjeringen, samt den nye Enova-avta-

len, kan bidra til usikkerhet om hvorvidt regjeringen arbeider systematisk og konkret med å nå målet om 10 TWh i 2030.

Behov for sterkere innsats

Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med energieffektivisering av bygg, Dokument 3:4 (2015–2016), konkluderte med at dagens virkemidler innen eksisterende bygningsmasse har hatt liten eller ingen effekt for å redusere energibruken. Hovedfunnene i rapporten, som kontroll- og konstitusjonskomiteen sluttet seg til, var:

- De juridiske virkemidlene for energieffektivisering fungerer ikke for eksisterende bygg.
- De økonomiske virkemidlene for energieffektivisering fører i liten grad til redusert energibruk i bygg.
 - Enovas tilskudd til yrkesbygg har begrenset effekt.
 - Enovas boligsatsing har liten effekt.
 - Husbankens grunnlån har begrenset effekt på kort sikt.
- Det er fortsatt stort behov for informasjon om energieffektivisering og mer samordning.

Dette viser at for å nå målet om 10 TWh energieffektivisering i 2030 må innsatsen trappes opp, og det er behov for å tenke nytt om virkemiddelbruken.

Mye å spare i husholdningene

Mer enn halvparten av energibruken i bygg skjer i boliger, og det er et betydelig potensial for sparing. Husholdningene står for 21 prosent av energibruken i Norge. Rundt 40 prosent av eneboligene som er bebodde, er bygget i perioden 1956 til 1980. Dette utgjør rundt 425 500 eneboliger som nå har nådd en alder hvor de er modne for rehabilitering og oppgradering.

Boligeiere er ofte ikke eksperter på energieffektivisering og tar derfor kontakt med aktører i byggevarehandel og håndverkere når de skal gjennomføre oppussingsarbeid. Dette er fagfolk som kan gi råd om hvordan man kan kombinere energieffektivisering med de oppussingsarbeidene boligeier uansett skal gjennomføre. Dette skjer imidlertid i liten grad i dagens marked.

Ved behandlingen av Riksrevisjonens undersøkelse sa et bredt flertall i kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. 245 S (2015–2016):

«Flertallet vil derfor vektlegge behovet for informasjonsarbeid overfor byggenæringen, da de har en viktig rolle som rådgiver overfor husholdningene. Flertallet er opptatt av byggenæringens rolle i energieffektiviseringsarbeidet og anbefaler at det gjøres en vurdering av hvordan byggenæringens rolle som rådgiver kan utnyttes.»

Yrkesbygg

Det er om lag 125 millioner km² yrkesbygg i Norge, og her er det et stort potensial for å redusere energibruken med enkle og kostnadseffektive tiltak. Barrieren for at dette i større grad blir implementert i bygningsmassen, handler om oppmerksomhet, systematikk og kompetanse hos byggeiere. Det er mange eksempler på at byggeiere med enkle tiltak har redusert energibruken med 20–30 prosent.

Det offentlige må gå foran

Det offentlige eier 43 millioner km² yrkesbygg, og kommunene, som totalt eier 24 millioner km², er derfor en stor og viktig aktør for å redusere energibruken. I dag er det noen offentlige aktører som går foran med tydelige energiambisjoner for bygningsmassen, men det er fortsatt mange med et stort uutnyttet potensial. Klare ambisjoner fra det offentlige vil gi et sterkt signal til byggenæringen og ha stor påvirkning på det som bygges.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2018 legge fram en plan for hvordan man kan realisere 10 TWh energisparing innen 2030. Planen skal inneholde en konkret nedtrappingsplan fram mot 2030, en plan for hvor store kutt det skal være i ulike deler av bygningsmassen, og en virkemiddelpakke med eksisterende og nye virkemidler for å realisere målet.
2. Stortinget ber regjeringen etablere et prøveprosjekt med støtte til håndverkere som tilbyr energieffektiviseringstiltak, med mål om å få i gang marked for energieffektivisering blant boligeiere som skal sette i stand og pusse opp boligen sin.
3. Stortinget ber regjeringen legge fram en utredning om hvordan det offentlige som leietaker kan stille krav om energiklasse A i alle nye leiekontrakter.

4. Stortinget ber regjeringen opprette en belønningsordning for energieffektivisering i kommunale og fylkeskommunale bygg etter mønster av belønningsordningen for kollektivtransport.
5. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en støtteordning for innføring av energiledelse i yrkesbygg, hvor støtten er avhengig av at redusert energibruk dokumenteres.

21. mars 2017

Marit Arnstad

Liv Signe Navarsete

Janne Sjelmo Nordås

